

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
CEZA BÖLÜMÜ

ESAS ONO : 1988/13
KARAR NO : 1988/14

ÖZET : 1402 sayılı kanunun 23. maddesi gereğince sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra, sıkıyönetim askeri mahkemelerine dava açmak mümkün olmadığından davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

Tck. 459, 49. wd.

K A R A R

Davacı : K.H.
Sanık : Ayhan Şentürk

O L A Y : Komando eri olan sanığın, 8-6-1985 geçesi, bölücü çete mensuplarını takip için pusu görevine başladığı sırada karayolu bekçisi olan mağdurun, ölüm bölgesi olarak kabul edilen sahaya girmesi ve 3 defa "dur" ihtarına rağmen yürümeye devam etmesi üzerine ateş ederek onu yaraladığı ileri sürülerek TCK'nun 459/2., ve 49/1. maddelerle tecziyesi istemiyle, Hakkari C. Savcılığı'nın 31-12-1986 gün, 315/78 sayılı iddianamesi ile hakkın da kamu davası açılmıştır.

Hakkari Asliye Ceza Mahkemesi, 11-2-1987 gününde, 1987/2-8 sayı ile; sanığın atılı suçu sıkıyönetim emrindeki asker kişi olarak ve sıkıyönetim görevi sırasında işlediği anlaşıldığından, 1402 sayılı kanunun 14. maddesi gereğince davanın sıkıyönetim askeri mahkemesinde görülmesi icap ettiği gerekçesiyle, görevsizlik kararı vermiştir.

Diyarbakır Sıkıyönetim 1 Nolu Askeri Mahkemesi, 3-12-1987 gününde, 1987/256-287 sayı ile; Hakkari Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının 20-11-1987 de kesinleştiği ve Diyarbakırda sıkıyönetimin 19-7-1987 de kaldırıldığı ve 1402 sayılı kanunun 23. maddesine göre, sıkıyönetim askeri mahkemelerine, sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra dava açılmıyacağı gerekçesiyle mahkemesinin görevsiz olduğuna karar vermiştir.

Böylece, her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında, 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirtilen olumsuz bir görev uyuşmazlığı doğmuş ve dosya Diyarbakır 7. Kolordu Komutanlığı Sıkıyönetim Askeri Savcılığı'nın 23-2-1988 gün, 332 sayılı yazısıyla Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü Selahattin Metin'in Başkanlığı'nda, Mebrure Gözdemir, Adnan Hamzaoğulları, Casim Yılmaz, Ersin Eserol, Nursafa Pandar ve Duran Dinçer'in katılmaları ile yaptığı 28-3-1988 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Bekir Mavıoğlu

.../...

ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ahmet Alkış'ın Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Olay, komando eri olan sanığın sıkıyönetim görevi sırasında sivil kişinin tehlikeli bölgeye girmesi ve "dur" ihtarına uymaması üzerine ateş ederek onu yaraladığı iddiasından ibarettir.

Bu nedenle, TCK'nun 459/2., ve 49/1. madde ile tecziyesi istemiy- le açılan kamu davasında, Hakkari Asliye Ceza Mahkemesi; 1402 sayılı kanunun 14. maddesi gereğince, sıkıyönetim görevlisinin suçuna sıkıyönetim askeri mahkemesinde bakılması icap edeceği, Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi de. sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra 1402 sayılı kanunun 23. maddesi uyarınca sıkıyönetim askeri mahkemesine yeni dava açılmıyacağı gerekçesiyle görevsizlik kararları vermiş bulunmaktadır.

Hakkari Asliye Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararı Diyarbakır- da sıkıyönetimin 19-7-1987 günü kaldırılmasından sonra, 20-11-1987 tarihinde kesinleştiğine göre, görevli yargı yerinin tespiti için öncelikle "sıkıyöne- timin kaldırılması halinde, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev ve yetkisini düzenleyen" 1402 sayılı kanunun 23. maddesinin incelenmesi gerek- mektedir.

Sözü edilen maddede aynen "sıkıyönetimin kaldırılması durumunda sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte bulunan davalar sonuçlandırılın- caya kadar bu mahkemelerin görev ve yetkileri devam eder... kamu davası açıl- mamış dosyalar ile duruşmanın tatiline karar verilmiş davalar durumlarına, mahiyetlerine ve kanun hükümlerine göre görevli ve yetkili mercilere gönde- rilir" denilmektedir.

Burada önemli olan ve açıklığa kavuşturulması gereken husus, adı geçen maddenin 1. fıkrasında yer alan ve görevi düzenleme bakımından sıkıyö- netimin kaldırılması hali için değişik bir kural getiren "sıkıyönetim mahkemelerinde görülmekte olan davalar) deyimi olmaktadır. 1402 sayılı sıkı- yönetim kanununun 23. maddesinin 1., ve 3., fıkraları birlikte değerlendiril- diğinde, kanun koyucu tarafından, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde açılmış bulunan davaların sıkıyönetimin kaldırılması halinde dahi bu mahkemelerde görülerek sonuçlandırılmasının öngörüldüğü anlaşılmaktadır. Gerek ceza muha- kemeleri usulü ve gerek 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü hakkındaki kanunların ilgili hükümlerine göre, kamu davası yöntemine uygun olarak düzenlenmiş bir iddianame ile sevcılıkça açılabilmesi gibi, ayrıca inceleme konusu Uyuşmazlıkta olduğu vechile değişik yargı düzenleri içinde yer alan ceza mahkemelerinden birinin diğer ceza mahkemesinin görev- li olduğu gerekçesiyle vermiş olduğu görevsizlik kararı ile de açılabilmek- tedir. Öğretide kabul edildiği üzere, duruşmada verilen görevsizlik kararı son soruşturmanın açılması anlamına gelmektedir. Bu nedenle Ceza mahkemele-

rince verilen görevsizlik kararının son tahkikatın açılmasına dair olan kararın bütün sonuçlarını doğurması, görevli görülen diğer ceza mahkemesinde iddianame gibi kamu davasının açılmasını, aynı şartlara tabi olması ise; bu mahkemede iddianame yerine geçmesidir. Bu duruma göre görevsizlik kararı ile dosya kendisine gelen bir ceza mahkemesinin iddianame ile kendisine kamu davası açılmış gibi duruşma yaparak davayı sonuçlandırması gerekir.

Bilindiği üzere iddianameler tanzim tarihinde, görevsizlik kararları ise kesinleşme tarihinden itibaren sonuç doğururlar. Bu durumda adli yargı yeri mahkemelerince verilen görevsizlik kararları ile sıkıyönetimin kaldırıldığı bölgedeki sıkıyönetim askeri mahkemelerine gönderilen dava dosyalarında, 1402 sayılı sıkıyönetim kanununun 23/1. maddesinde belirtilen biçimde "görülmekte olan bir dava durumu bulunduğu" kabul edilebilmesi için görevsizlik kararının sıkıyönetimin kaldırılış tarihinden önce verilip kesinleşmiş olması gerekir. Aksi bir düşünceyi, adı geçen maddenin 3. fıkrasında öngörülen "kamu davası açılmamış dosyalar ile duruşmanın tatiline karar verilmiş davalar durumlarına, mahiyetlerine ve kanun hükümlerine göre görevli ve yetkili mercilere gönderilir" şeklindeki sıkıyönetim askeri savcısına dahi sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra bu mahkemelere kamu davası açma yetkisi taşımayan kuralla bağdaştırmak mümkün değildir.

Tetkik konusu uyuşmazlıkta adli yargı yeri olan Hakkari Asliye Ceza Mahkemesi'nce 11-2-1987 gününde, verilen görevsizlik kararının Diyarbakırda 19-7-1987 günü sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra 20-11-1987 tarihinde kesinleştiği ve bu tarihten sonra Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'ne gönderildiği ve sıkıyönetimin kaldırılması halinde sadece görülmekte bulunan davalar sonuçlandırılıncaya kadar görev ve yetkisi devam eden Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nde sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra kamu davası açılmıyacağı 1402 sayılı sıkıyönetim kanununun 23. maddesi gereği olduğundan bu davanın Adli Yargı yerinde görülmesi ve bu nedenle Hakkari Asliye Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

.../...

1/1

S O N U Ç : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiğine, bu nedenle Hakkari Asliye Ceza Mahkemesi'nin 11-2-1987 günlü, 1987/2-8 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına 28-3-1988 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Selahattin MEHİR

Üye
Mebrure Gözdemir

Üye
Adnan Hamzaoğulları

Üye
Casim Yılmaz

Üye
Ersin Eserol

Üye
Nursafa Pandar

Üye
Muzun Dinçer

G/T.

Bu kararın Resmî gazete'de yayımı uygundur.

Başkan